

Bozóky Albert És Családja

Ez az apám, Bozóky Albert 1953-ban. Egy fürdőhelyen készült a kép, csak nem tudom, hogy hol. Lehet hogy Herkulesfürdőn, de nem vagyok biztos ebben. Egyedül ment valami kezelésre, már akkor baj volt az egészségével, de akkor még fogalmunk sem volt arról, hogy rákja van. Mesélte nekünk, hogy akkor készült a kép, amikor a szálloda igazgatója az összes vendéget egybehívta, és elmondta a programot, hogy mikor lesznek a kezelések, az étkezések és ilyesmi. Apám 1894-ben született, Nagybecskerekben, Jugoszláviában [Nagybecskerek akkor Magyarország egyik vármegyéjének, Torontálnak a székhelye volt. Ma Zrenjanin a neve, és Szerbiában van. -- A szerk.]. Budapesten tanult közgazdaságtant, és könyvelőként dolgozott. Édesapám 1920 táján változtatta meg a nevét, Steinről Bozókyra, mivelhogy a fivérével dolgozott, a nagybátyámmal, akinek gyára volt. Nagybátyám változtatta meg előbb a nevét, apám követte őt, akkoriban még nőtlen fiatalember volt. Amikor Erdélyt átadták [Farkas Mariann a trianoni békeszerződésre utal. -- A szerk.], általában a zsidókat és a többi nemzetiséget az állam a nevük megváltoztatására kényszerítette [Ez így nem áll, 1919 után átmenetileg éppen hogy nehezítették a vezetéknév megváltoztatását. Részletesen lásd: névmagyarosítás. - A szerk.]. Már akkor antiszemitizmus volt Magyarországon, és a nagybátyám nem akarta, hogy a gyár homlokzatán egy zsidó név díszeljen, meg akart előzni bizonyos kellemetlenségeket, például valaki felgyújthatta volna a gyárat vagy ilyesmi [lásd: antiszemita közhangulat az 1920-as évek elején]. Budapestről Csíkszeredába jutásunk története a következő: tavasszal, 1945 áprilisában átjöttünk Aradra, akkor minden határt megnyitottak, lehetett menni Bécsbe, Amerikába, nyugatra. Apám beszélt a húgával, Hildával, aki Aradon lakott, és eljöttünk látogatóba. Marhavernattal jöttünk, de csak látogatóba, meg nem fordult a fejünkben, hogy itt maradjunk. Azzal jöttünk, ami rajtunk volt, semmi egyébünk nem volt. De aztán annyit győzködte apámat a húga meg a nagybátyám, hogy apám azt mondta, hogy Romániában maradunk, és nem tértünk vissza Budapestre. Apám éppen talált állást, és elment Csíkszeredába. Egy hajdani aradi ismerőseivel találkozott, mivelhogy 1940--1944 között ide járt, Romániába, szerződéseket kötni fa és bútor vásárlására. Magyarország nagyon szegény erdőkben, és itt sok erdő volt, különösen a Székelyföldön. És találkozott Aradon egy ismerőssel, egy Lempert nevű zsidóval. Sokkal idősebb volt, mint apám, és azt mondta neki: 'Bozóky úr, jöjjön Csíkszeredába, szerzek lakást, lesz munkája, főkönyvelő lesz nálam, a gyárban.'

Neki volt ott egy fűrészüzeme meg egy malma Csíkszeredában, és elszédítette apámat. Végül is így kerültem Budapestről Csíkszeredába. Apám főkönyvelőként dolgozott az ottani fűrészüzemben. Pont a város közepében laktunk, egy régi bérlakásban. Akkoriban nem voltak tömbházak Csíkszeredában, siralmasak voltak a körülmények. Volt két szobánk, egy konyha és annyi. Az emeleten laktunk, vederrel vittük fel a vizet az utcáról, kútról, nem volt vízvezeték. Villany az volt, a vécé a folyosó végén, fából, mint falun. Télen, amikor ki kellett menni, megfagyott az ember fenéke, amíg lehúzta a nadrágot vagy a ruhát, és leült. Rettenetes volt. Azt hiszem, hogy apámat felőrölte a testvéreinek az elvesztése, minthogy mi egy igen összetartó család voltunk, ez felőrölte őt. Meg aztán elkövette azt a hibát, és erre rájött, hogy meglehetősen elvágta alattam a fát, hogy idehozott Csíkszeredába, a világ végére. Valóban igen szegények voltunk akkor, és hat-hét év alatt, amennyit még élt apám, nem szerezhettünk vagyont. Apám 1954-ben halt meg, tehát a háború után tíz évvel, szegény örökké mondta, hogy addig nem hal meg, amíg nem látja meg még egyszer Budapestet. Imádta azt a várost, de nem sikerült neki. Az anyagi helyzetünk nem volt olyan jó, hogy megengedhessünk magunknak egy odautazást, ő pedig hirtelen megbetegedett. A csíkszeredai zsidó temetőbe temették.